

TÜRKİYE

RSF 2016 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi açıklandı Türkiye Dünyada 151. Sırada: Yeni kara bir yıl!

Türkiye, uluslararası Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) örgütünün yayımladığı 2016 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde 180 ülke içerisinde 151. Sırada yer aldı. 149. Sıradan iki sıra geriye giden Türkiye, sıralamada “en çok gerileyen ülkeler”den oldu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın otoriter sapmasının gerisinde, basın özgürlüğünü hedef alan saldırıların çokluğu göze çarpıyor. Her tür eleştiriye karşı hoşgörüsüz olan yetkililer gazetecilere karşı soruşturma ve kovuşturmalara hız veriyor. En yaygın suçlamalar arasında “Cumhurbaşkanı'na hakaret” ve “terörizm” ile ilgili olanları yer alıyor.

Tanınmış gazeteciler Can Dündar ve Erdem Gül'ün geçen Kasım ayında tutuklanmaları bu eğilimin ağırlığını gözler önüne seriyor. Anayasa Mahkemesi kararıyla özgürlüğüne kavuşan gazeteciler, Türkiye'den Suriye'deki İslamcı gruplara yönelik silah sevkiyatı yapıldığını ortaya çıkardıkları için halen müebbet hapis cezası tehdidi altında yaşıyorlar. Onlarca haberci benzer suçlamalarla karşılaşırken 2014'te boşalan cezaevleri yeniden dolmaya başlıyor.

Dünya kadar önemini koruyan medya çoğulculuğu hızla özelliğini yitiriyor. İktidara yakın iş çevrelerinin elinde toplanan medya organlarındaki yoğunlaşma oto-sansürün yaygınlaşması kadar yüzlerce gazeteci ve köşe yazarının işten çıkarılmasına neden oluyor. Yetkililer Eylül'de Koza İpek Grubu'na bağlı medya organlarına karşı yeni bir uygulamayı hayata geçirdiler: Polis, yazı işlerine baskın düzenlerken adaletin atadığı kayyum da, önceki yayına göre 180 derece farkla yeni bir çizgi geliştirerek, medyanın yayınına el koyuyor.

Medyaya yönelik müdahale İnterneti de vurdu: Konu ister yolsuzluk, ister Kürt Sorunu, isterse terörle mücadele olsun, yargı kararı olmadan İnternet sitelerinin erişime

kapatılması sistemli bir hal alıyor. Sosyal medyadaki paylaşımları nedeniyle gözaltına alınan/tutuklanan gazetecilerin sayısı dahi bilinmiyor. Twitter üzerinden içerik çıkarma taleplerinden neredeyse yarısı Türkiye'den iletildi.

Suriye'deki savaşın bulaşıcılığı, Ankara ile PKK arasındaki çatışmaların 2015 Yaz'ında yeniden başlaması, yetkililerin eleştirel gazetecilere karşı geliştirdiği paranoyak yaklaşımı daha da belirgin kıldı.

Sansürün ağırlığı ve hükümetin agresif söylemi, bırakın siyasi ve mezhepsel gerginlikleri yatıştırmayı, ülkedeki ayrışma ve tehlikeli kutuplaşmayı daha da pekiştiriyor.

Yine de bu sapmanın direniş görmediği de söylenemez. Türkiye sivil toplumu canlı olduğu kadar mücadeleyi de bırakmış değil. Birçok medya organı, rahatsız eden bir konu her gündeme geldiğinde yetkililerin aldıkları sansür kararlarını tanımamayı bir alışkanlık haline getirdi. Baskı gören medya kuruluşları, son dönemde ayrışmalarını aşmak ve birlikte mücadele yürütme konusunda önemli çabalar sarf ediyor.

2002'den beri her yıl RSF'nin yayımladığı Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi, bir dizi göstere (çoğulculuk, medyanın bağımsızlığı, ortam ve oto-sansür, yasal çerçeve, şeffaflık, altyapı, ihlaller) aracılığıyla, 180 ülkede gazetecilerin yararlandıkları özgürlük alanını ölçüyor.

2016 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde başvurulan metodolojiye dair bilgilere RSF.org sitesinde bulabilirsiniz.